

PRACA NAGRODZONA
W KONKURSIE DLA NAUCZYCIELI

#POWSTRZYMAJ ~~HEJT~~

WYRÓŻNIENIE

Szkoła Podstawowa nr 2 w Siechnicach

Agata Suty

ORGANIZATOR:

PATRONAT HONOROWY:

PARTNER:

WSPÓLNIE MOŻEMY SPRAWIĆ, BY NASZE DZIECI BYŁY BEZPIECZNE W SIECI!

www.powstrzymajhejt.pl

Szkoła Podstawowa nr 2
ul. Księżnej Anny z Przemyślidów 6
55-011 Siechnice
e-mail: sp2.siechnice@wp.pl
tel. (0 71) 390 20 35

SCENARIUSZ ZAJĘĆ WYCHOWAWCZYCH

ZREALIZOWANY W OPARCIU O FILM Homo znaczy człowiek

Temat: Internetowa mowa pogardy i nienawiści, czyli czym jest hejt ?

Cele:

- zapoznanie uczniów z pojęciami : hejtowanie i mowa nienawiści,
- uwrażliwienie młodzieży, zwiększenie ich świadomości związanej z publicznym wyrażaniem opinii,
- kształtowanie i promowanie postaw przeciwdziałających hejtowi,
- zaznajomienie młodzieży z uczuciami osoby szkalowanej, wzbogacenie świadomości dotyczącej jej emocji i odczuć,
- uświadomienie konsekwencji prawnych dotyczących hejtu.

Formy pracy : indywidualna, zbiorowa

Metody: pogadanka, metoda problemowa, burza mózgów, ankieta

Środki dydaktyczne: film „Homo znaczy człowiek” (monitor lub tablica interaktywna), kolorowe karteczki , brystol, wiersz Wisławy Szymborskiej pt. „Nienawiść”, wydrukowane z internetu anonimowe komentarze będące hejtem, laptop.

Czas trwania zajęć : dwie godziny zajęć dydaktycznych (2 x 45 minut)

Realizacja zajęć : Zajęcia zostały stworzone z myślą o nauczycielach wychowawcach, ale również szkolnych pedagogach i psychologach oraz terapeutach współpracujących z młodzieżą.

Przebieg I lekcji:

I Część wstępna:

Nauczyciel: Na dzisiejszej lekcji zastanowimy się nad tym, dlaczego tak łatwo jest ocenić innych, obrażać ich, napiętnować, dręczyć, wyśmiewać, zaszufładować, a tak trudno wydać obiektywną opinię o samym sobie? Toteż razem stworzymy takie sytuacje, które pozwolą nam dowiedzieć się czegoś o sobie, o motywach naszych działań i przyczynach reagowania na codzienne sytuacje życiowe. Pomoże nam w tym wiersz Wisławy Szymborskiej „**Nienawiść**”. Nauczyciel odczytuje wiersz klasie :

Spójrzcie, jaka wciąż sprawna,
jak dobrze się trzyma
w naszym stuleciu nienawiść.
Jak lekko bierze przeszkody.
Jakie to łatwe dla niej – skoczyć, dopaść.

Nie jest jak inne uczucia.
Starsza i młodsza od nich jednocześnie.
Sama rodzi przyczyny,
które ją budzą do życia.
Jeśli zasypia, to nigdy snem wiecznym.
Bezsenna nie odbiera jej sił, ale dodaje.

Religia nie religia -
byle przykleknąć na starcie.
Ojczyzna nie ojczyzna -
byle się zerwać do biegu.
Niezła i sprawiedliwość na początek.
Potem już pędzi sama.
Nienawiść. Nienawiść.
Twarz jej wykrzywia grymas
ekstazy miłosnej.

Ach, te inne uczucia -
cherlawe i ślamazarne.
Od kiedy to braterstwo
może liczyć na tłumy?
Współczucie czy kiedykolwiek
pierwsze dobiło do mety?
Zwątpienie ilu chętnych porywa za sobą?
Porywa tylko ona, która swoje wie.

Zdolna, pojętna, bardzo pracowita.
Czy trzeba mówić ile ułożyła pieśni.
Ile stronnic historii ponumerowała.
Ile dywanów z ludzi porozpościerała
na ilu placach, stadionach.

Nie okłamujmy się:
potrafi tworzyć piękno.
Wspaniałe są jej łuny ciemną nocą.

Świetne kłęby wybuchów o różnym świecie.
Trudno odmówić patosu ruinom
i rubasznego humoru
krzepko sterczącej nad nimi kolumnie.

Jest mistrzynią kontrastu
między łoskotem a ciszą,
między czerwoną krwią a białym śniegiem.
A nade wszystko nigdy jej nie nudzi
motyw schludnego oprawcy
nad splugawioną ofiarą.

Do nowych zadań w każdej chwili gotowa.
Jeżeli musi poczekać, poczeka.
Mówią, że ślepa. Ślepa?
Ma bystre oczy snajpera
i śmiało patrzy w przyszłość
- ona jedna.

CZAS TRWANIA: 5 MINUT

II Część zasadnicza:

1. Lekcja rozpoczyna się od dyskusji na temat nienawiści. Nauczyciel po odczytaniu wiersza pyta uczniów, jakim uczuciem jest nienawiść? Przykłady odpowiedzi uczniowskich:
 - wszechogarniającym,
 - niszczącym,
 - silnym,
 - bliskim człowiekowi,
 - powszechnym,
 - najsilniejszym,
 - stale towarzyszącym człowiekowi,
 - napędzającym do działania,
 - dominującym,
 - silniejszym od innych uczuć,
 - obecnym pod każdą szerokością geograficzną,
 - nieprzemijającym.

CZAS TRWANIA : 5 MINUT

2. Po wysłuchaniu wszystkich odpowiedzi ,nauczyciel wyświetla uczniom **film „Homo znaczy człowiek”**

CZAS TRWANIA : 15 MINUT

3. Nauczyciel odczytuje klasie powszechną definicję hejtu jako zjawiska pojawiającego się w sieci (hejt- spolszczona wersja słowa hate, czyli nienawidzić. Hejtem określa się działanie w Internecie, które jest przejawem złości , agresji, nienawiści. To wszelkie formy uderzania w kogoś, nie tylko słowem, ale grafiką, filmem, zdjęciem). Prowadzący prosi uczniów, aby zapisali na kartkach odpowiedź na pytanie : **Dlaczego przedstawione w filmie zdarzenia możemy uznać za przejaw hejtu?**

Prawdopodobne odpowiedzi:

- ponieważ opowiadają o celowych działaniach zmierzających do udręczenia nowego kolegi,
- bo przedstawiają chłopca, który jest znienawidzony przez grupę,
- odnoszą się do nękania w Internecie (obelgi, wyzwiska w sieci),
- wyszydzają kolegę i jego matkę,
- doprowadzają do próby samobójczej bohatera,
- dlatego, że słowa, jakie przeczytał w Internecie chłopiec zraniły go do żywego i sprawiły , że stał się smutny, zestresowany i nie czerpał radości z życia, załamał się,
- pokazują jak można zniszczyć życie człowieka,
- uświadamiają, że człowiek jest osamotniony w walce z opinią innych,
- ukazują prawdziwe oblicze nastolatków, które dla zabawy są zdolne do tego , aby kogoś poniżyć i obrażać bez powodu.

CZAS TRWANIA : 5 MINUT

Nauczyciel zbiera karteczki i głośno odczytuje kilka odpowiedzi .

4. Prowadzący zadaje uczniom pytanie : **Jak myślicie? Sytuacje, których doświadczył bohater naszego filmu, to odosobnione przypadki, czy raczej częste wśród Waszych rówieśników?** Młodzież prawdopodobnie odpowie, że są to zdarzenia powszechnie panujące wśród nastolatków. Wówczas nauczyciel proponuje uczniom, aby zbadali skalę tego zjawiska poprzez zredagowanie pytań do szkolnej ankiety ***Czy spotkałeś się/ spotkałaś się z mową nienawiści w Internecie? Porozmawiajmy o hejcie.*** Klasa wspólnie z nauczycielem zapisuje na tablicy propozycję pytań. Wyznaczony uczeń przepisuje je na komputerze.

Propozycje :

1. Czy kiedykolwiek ktoś obraził Ciebie słownie w Internecie lub w inny sposób?
.....
2. Czy Ty kiedykolwiek obraziłeś kogoś w Internecie?
.....
3. Jeśli tak, napisz dlaczego to zrobiłeś/ zrobiłaś?
.....
4. Czy uważasz, że można publicznie wyrażać krzywdzące drugą osobę opinie?
.....
5. Czy zdajesz sobie sprawę z tego, że złośliwe, wulgarne komentarze mogą przyczynić się do tragicznych konsekwencji Twoich czynów? (depresja, lęk, strach, izolacja, a nawet próby samobójcze osoby nękaney)

-
6. Czy wiesz, że za zniesławienie i zniewagę w Internecie można otrzymać karę grzywny lub usłyszeć wyrok ograniczenia lub pozbawienia wolności ?
.....
 7. Ile znasz osób, które doświadczyły mowy nienawiści w Sieci?
.....
 8. Czy kiedykolwiek rozmawiałeś o hejcie z rodzicami lub nauczycielami?
.....
 9. Czy kiedykolwiek rozmawiałeś o hejcie z rówieśnikami ?
.....
 10. Czy powiadomiłeś kogoś o tym, że znajoma Tobie osoba jest wyszydzana, wyśmiewana w Internecie?
.....

CZAS TRWANIA : 15 MINUT

Tak zredagowaną ankietę nauczyciel wydrukuj i powieli w 50 egzemplarzach. Pięciosobowa grupa uczniów (na długiej przerwie) w wybranym miejscu szkoły, będzie zachęcała rówieśników do jej wypełnienia. Wnioski zostaną przedstawione na kolejnych zajęciach. Działanie to zmierza do rzeczywistego uaktywnienia młodych ludzi, którzy świadomie odniosą się do problematyki zajęć wychowawczych. Będą oni mieli poczucie, iż badany problem ma wymiar rzeczywisty, a nie tylko ideologiczny wynikający z programu profilaktycznego szkoły czy wychowawczego klasy .

I Część wstępna

Nauczyciel prosi uczniów, aby przedstawili kilka losowo wybranych odpowiedzi z przeprowadzonej poprzedniego dnia ankiety. Zakładamy, że odpowiedzi te skłaniają się ku temu, by uznać hejt za zjawisko obecne w środowiskach młodzieżowych. Na podstawie zebranych informacji prowokujemy uczniów do zastanowienia się nad przyczynami i mechanizmami powstawania mowy nienawiści.

Nauczyciel dzieli klasę na małe, kilkusobowe zespoły i zadaje wyraźne pytanie : **Zastanówcie się nad tym, jakie są przyczyny tego, że ludzie są skłonni do hejtowania drugiego człowieka?** Prosi, by każda grupa zapisała swoje uwagi, spostrzeżenia, odpowiedzi na kolorowym brystolu.

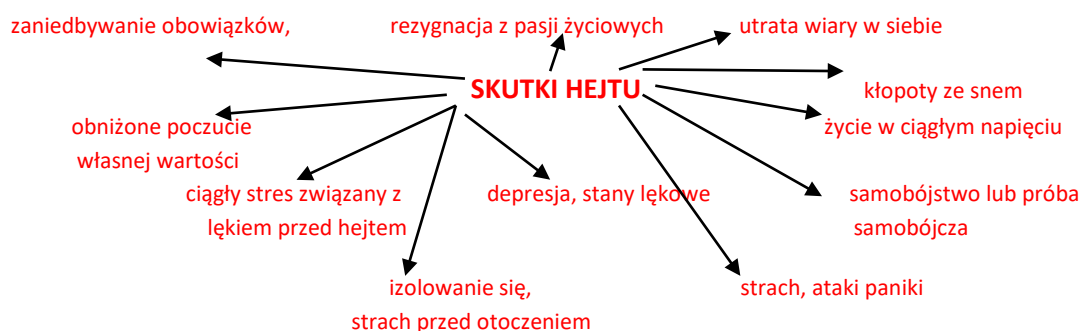
Prawdopodobne ustalenia :

CZAS TRWANIA : 10 MINUT

- hejtowanie jest wynikiem złości, frustracji, odwetem za własne krzywdy,
- przynosi ulgę, pozwala na rozładowanie złego samopoczucia,
- hejt związany jest z zazdrością,
- hejt daje poczucie sprawiedliwości, pozwala wyrazić własne zdanie (nawet jeśli jest ono krzywdzące dla innych),
- mowa nienawiści w Internecie pozwala być anonimowym i sprawia, że powiemy coś, czego nigdy nie wyrazilibyśmy w realu,
- hejt wynika z bezkarności,
- najczęściej hejtują osoby, które są agresywne, niespełnione, według nich źle traktowane w domu, w szkole, w grupie rówieśniczej.

II Część zasadnicza :

1. Prowadzący rozdaje każdemu uczniowi przygotowany wcześniej autentyczny komentarz będący hejtem, który został odnaleziony w Internecie. Zadaniem uczestnika zajęć jest zapisanie (**także na podstawie wcześniej obejrzanego filmu**) wszystkich skojarzeń, które mogą doprowadzić do skutków hejtu . Uczniowie wyobrażają sobie, że to do nich kierowana jest mowa nienawiści i tworzą mapę skojarzeń, próbują przewidzieć, do czego może doprowadzić hejt. Potencjalne odpowiedzi uczniów:

CZAS TRWANIA: 10 MINUT

2. Nauczyciel przedstawia uczniom funkcjonariusza policji z Wydziału dw. z Cyberprzestępczością z Komendy Wojewódzkiej we Wrocławiu, z którym wcześniej ustalił spotkanie. Policjant wyjaśnia młodzieży, na czym polega realizowanie zadań związanych z tworzeniem warunków do efektywnego wykrywania sprawców przestępstw popełnionych w Sieci. Funkcjonariusz uświadamia młodzieży jak istotna jest odpowiedzialność nieletnich za dokonane czyny zabronione, przedstawia przykłady przestępstw popełnianych przy pomocy narzędzi teleinformatycznych (telefon, internet), tłumaczy, które z nich są penalizowane, omawiając szczegółowo te z nich które związane są z różnego rodzaju formami nękania. Przedstawia negatywne skutków pozornie niewinnych zachowań w wirtualnej rzeczywistości, tłumaczy, że osoby będące ofiarami hejtu, stalkingu i innych form poniżania, nie mogą w inny sposób poradzić sobie z upokorzeniem, mogą nawet podejmować próby samobójcze. Uświadamia młodzieży, że ukrywanie się pod nickiem internetowym tylko z pozoru zapewnia anonimowość w Sieci i że w przypadku zachowań niezgodnych z prawem dostępne są narzędzia pozwalające ustalić sprawcę takiego czynu. W przypadku zainteresowania młodzieży aspektami prawnymi, policjant omawia znamiona czynów zabronionych wymienionych w przedstawionym młodzieży filmie.

Z Kodeksu Karnego:

Art. 191. § 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Z Kodeksu Wykroczeń:

Art. 107. Kto w celu dokuczenia innej osobie złośliwie wprowadza ją w błąd lub w inny sposób złośliwie niepokoi, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.

CZAS TRWANIA : 20 MINUT

3. Uczniowie zadają policjantowi pytania

CZAS TRWANIA: 5 MINUT

Podsumowanie:

Istotą problemu poruszonego w tym scenariuszu jest fakt, iż zjawisko hejtu często identyfikowane jest z niewinną grą słów, zabawą, która przecież ma służyć tylko rozrywce. Tymczasem konieczne jest, aby uczniowie kojarzyli hejt z niedopuszczalną pogardą, lekceważeniem czy wręcz nienawiścią, z całkowitym przekroczeniem granic moralnych, zjawiskiem społecznym, które należy piętnować i zwalczać w każdej jego postaci. Scenariusz ten jest zapewne tylko próbą zrozumienia mechanizmów powstawania hejtu, ale za pośrednictwem nieprzecenionej roli literatury pięknej, filmu „Homo znaczy człowiek”, spotkaniu z policjantem i własnej pracy warsztatowej uczniowie powinni uświadomić sobie, że z nienawiścią, choć tak wszechogarniającą i wszechobecną w naszym życiu, należy walczyć każdego dnia. Opracowany scenariusz może być wykorzystany także jako wstęp do projektu szkolnego, który będzie realizowany w większej liczbie godzin w ramach działań profilaktycznych. Uczniowie mogą także zakończyć dwugodzinne warsztaty wychowawcze twórczą pracą domową, polegającą na przygotowaniu rozmaitych plakatów ukazujących problematykę hejtu, które można wyeksponować na szkolnych korytarzach lub w ramach realizacji projektu ogłosić konkurs na najlepszą pracę plastyczną poświęconą temu zagadnieniu. Działania te warto rozwinąć poprzez włączenie rodziców do wspólnej pracy warsztatowej w ramach szkolnych prelekcji cyklicznie odbywających się w placówce. Koncepcji jest wiele, a ich realizacja uzależniona jest tylko od kreatywnych możliwości prowadzącego.

Scenariusz opracowała
Agata Suty